

169. Van Dale, de letter K (7)

1. Een kipper is een haring – een geltharing? – en heet ook wel brado. Dat is een lekker kippetje, een lekkere chick! Een kipptoestel dient om in het informele lab gassen te bereiden. Kir bevat droge witte wijn en een scheutje crème de cassis, kir royal heeft als basis champagne. Kirren komt soms van kir, met een kluitje in het riet sturen. Een (groene) kitta is een jachtekster. De kiur is een uitgestorven reuzenvogel van Madagaskar. Kiyu is een leerlinggraad bij budo. Al sta je met me aan de Klaagmuur, ik ben zelf geen klaagmuur, stuur je klaagpsalm maar liever derwaarts. Met een lamento doe je aan lamenteren. Was hij eerder een lange dan een stijve klaas? Een economische of morele ineenstorting heet een kladderadatsch. 't is God geklaagd, maar 't is godgeklaagd mag je ook schrijven.
2. Die kingsize kingkong van een hulk was allesoverheersend. De kitel is een doodskleed. Het Klvl [kie-vie] is het Koninklijk Instituut van Ingenieurs. Bij de familie Doezelmans kwam Klaas Vaak vaak. Een klamaai-ijzer gebruik je bij naden in de romp van een schip.
3. Zijn kitschy verzameling was behoorlijk kitscherig. Klankanalyse is de methode om op grond van klank en ritme op quasi-exactwetenschappelijke (vergelijk populairwetenschappelijke) wijze het auteurschap van lit(t)eraire producten te bepalen, ook wel schallanalyse geheten. De son et lumière is het klank-en-lichtspel. De chladnifiguren (klankfiguren van Chladni, chladnische klankfiguren) maak je met glasplaat, zandkorrels en strijkstok. Een klankmeter is, met als synoniemen monochord, sonometer en toonmeter, een muziekinstrument, maar ook een bepaald toestel. Pats is een klanknabootsend (onomatopoëtisch) woord. Hinniken is een onomatopoeë. De Tibetaanse klankschaal wordt therapeutisch gebruikt. Bij steken, stak, gestoken, spreken we van een ablaut. Zij was habituee van het internetcafeetje. Acquisitie vergroot klandizie.
4. De handjes die gaan klap, klap, klap. Zotteklap of zotte klap is domme praat van een dommekracht. Klaplopen is op de klap lopen. Een klapoor (bubo) kan ook in de lymfklieren van de lies zitten.
5. De Klapper voor Nederland is een naamlijst van boeken, kaarten, platen, enz. De naam van de muzikzender Klara van de Vlaamse publieke omroep is afkomstig van Klassieke Radio.
6. Een voorbeeld van gespuis is het zootje van de Landwacht, de gezamenlijke leden van de Landstorm. Een eersteklasreiziger gaat niet zomaar in een derdeklascoupé zitten. De klaspis is de gemene boerenkers. Kon een luitenant-ter-zee eerste (1e) klasse wel ridder in de Militaire Willemsorde derde klasse worden? Wat het klassenwerk had opgeleverd was klassewerk! Ken je onze eigen Hollandse klassieken Hooft en Vondel eigenlijk wel?
7. Deze Ardennenklassieker was tevens herfstklassieker. En klits klats ging de zweep over de paarden. De klauwaards (leliaards) lieten rond 1300 van zich horen. Ze waren anti-Frans en burgerlijk. Een klauwier kan een haakspijker zijn. Klavarskribo is een vereenvoudigd notenschrift. Een klaver van vieren is een klavertjevier, luzerne (alfalfa) is de Zweedse klaver en de Berkhouter klaver is de rupsklaver (zilverschoon).
8. De klavichord is het oudste snaarinstrument met toetsen. Hij was geheel kleddernat, kletsnat.
9. Een kleedspiegel is een passpiegel (psyché). Gaat dat nog lukken met die klap-bv van ons?
10. Deze krent is van de familie van kleef. De löss is het kleefzand. Het heet ook wel Limburgse of Haspengouwse klei. De Chinese klei daarentegen is kaolien (porseleinaarde). Kleilei is een soort leisteen en heet ook wel argilliet. De kleine hersenen vormen het cerebellum. Welke landen zaten er ook alweer in de Kleine Antillen en welke in Klein Europa? Dat kleinduimpje ontleent zijn naam aan de held uit het kindersprookje. Mesquin is kleingeestig. Zie je die ex librissen?

11. Kleinmediaan is een papierformaat en pusillaniem is kleinmoedig. Groot- en Klein-Mokum kennen we, maar wat is mokum en mediene? Stad en ommeland! De kleinoden zaten in een kleinodiënschrijn. Kleioker (olieoker) is ijzerhoudend. Bij wringing ontstaat de klemdraai (biastrepsis). Een achtklepper, dat zijn geen acht urethraleppen. Loop niet te klepmeieren met je klapmuts op! Ooievaars en angelusklokjes kunnen kleppen. Het angelus wordt ook engel des Heren genoemd. Kleppermanspoëzie was rijmelarij van de nachtwakers voor de burgerij met nieuwjaar.

12. Hoe hoog is die kleptocratentaks? Een kletskop (favus) is een hoofd met een huidziekte. Kletskoek is kletsica en een kletsmajoor is een kletskous. Hij heeft inmiddels een flinke kleun te pakken.

Rein Leentfaar